

Vítězslav Hálek

SPOLUPRÁCE POLICEJNÍCH ORGÁNŮ
SE ZNALCI A ZNALECKÝMI ÚSTAVY

2. rozšířené vydání

e **KNIHA**

2008

PRAKTICKÁ
EDICE
SVAZEK 4

Tato elektronická publikace je volně
ke stažení na stránkách **HALEK.INFO**.

ISBN 978-80-89364-36-7

9 788089 364367

**SPOLUPRÁCE POLICEJNÍCH ORGÁNŮ SE ZNALCI
A ZNALECKÝMI ÚSTAVY**

2. rozšířené vydání

Dr. Ing. Vítězslav Hálek, MBA, Ph.D.

Dr. Ing. Vítězslav Hálek, MBA, Ph.D.

Spolupráce policejních orgánů se znalci a znaleckými ústavy

Druhé rozšířené vydání

V roku 2012 vydalo vydavatelství © DonauMedia, s. r. o., Špitálska 10, Bratislava

Text © 2012 Dr. Ing. Vítězslav Hálek, MBA, Ph.D.

Dizajn obálky © 2012 Aleš Tošovský

Foto na titulnej strane © Dr. Ing. Vítězslav Hálek, MBA, Ph.D.

Vyrobené v EÚ

ISBN 978-80-89364-36-7

e-kniha

Právne upozornenie

Znenie textov v tejto publikácii bolo preverené so všetkou dostupnou starostlivosťou, autor, vydavateľ ani predajca však nepreberajú žiadne záruky za eventuálne škody vzniknuté jej použitím a nezodpovedajú teda za to, ak by na základe textov zverejnených v tejto publikácii ktokoľvek konal alebo sa zdržal konania a v súvislosti s tým mu vznikla akákoľvek škoda materiálnej alebo nemateriálnej povahy. Autorské práva k tejto publikácii sú predmetom ochrany podľa zákonov ČR a SR a ich nositeľom je výhradne autor a vykonáva ich vydavateľ. Rozmnožovanie a šírenie celku alebo častí tejto publikácie akýmkoľvek spôsobom bez výslovného písomného dovolenia vydavateľa je zakázané.

Dr. Ing. Vítězslav Hálek, MBA, Ph.D.

Po absolvování Vysoké školy ekonomické v Praze působí souběžně na akademické půdě a v podnikové praxi, kde získal nesčetné zkušenosti z oblasti řízení ve všech jeho podobách. Profesně se ihned od počátku zaměřuje na problematiku financí, především ekonomických analýz, oceňování a krizového řízení.

V současné době působí již několikátým rokem na Univerzitě Hradec Králové, kde je v rámci fakulty informatiky a managementu, katedry managementu, garantem samostatných předmětů (krizový management, marketing, prodej a reklama, plánování a organizování). Je tvůrcem souboru výukových pomůcek ke garantovaným předmětům, které podporují vznik webového informačního portálu pro studenty Univerzity Hradec Králové. Své poznatky předává několika desítkám studentů, kteří pod jeho vedením obhájí své vysokoškolské odborné práce. Dále je autorem mnoha odborných textů a zahraničních článků včetně vysokoškolských učebnic. Pod jeho vedením je organizována řada odborných přednášek, a to nejen na akademické půdě, ale i pro zástupce státní správy a podnikové sféry.

V rámci odborné praxe dosahuje specializace soudního znalce s širokým oprávněním znalecké činnosti (oceňování cenných papírů, oceňování hmotného a nehmotného majetku, oceňování jmění obchodní společnosti, oceňování podniku, posuzování účetních, daňových operací atd.).

I. Obsah

I.	Obsah	4
II.	Vysvětlivky ikon	5
III.	Úvod	6
1.	Přibrání znalce	7
2.	Získávání podkladů pro zpracování znaleckého posudku v oborech ekonomika, účetnictví	12
3.	Příklad na posouzení stavu úpadku	19
4.	Kompetence znalce v trestním řízení	29
5.	Příprava posudku	31
6.	Vyúčtování znalečného	35
7.	Trestná činnost související se znaleckými posudky	40

II. Vysvětlivky ikon

příklad

definice

znění zákona

III. Úvod

Tento studijní materiál je zaměřen na oblast spolupráce policejních orgánů se znalci a znaleckými ústavy. Obsahuje informace o způsobech a důvodech přibírání těchto subjektů k vyšetřování trestné činnosti, dále pak informace o vzájemné spolupráci před zpracováním znaleckého posudku, při získávání potřebných podkladů, tak i následujícím období při zpracování a dokončení znaleckého posudku. S tím souvisí i oblast vyúčtování odměny za zpracování posudku a odpovědnost znalce za jím vydaný znalecký posudek.

1. Přibrání znalce

Důvody přibrání

Pokud je k objasnění některých skutečností v trestním řízení potřeba odborných znalostí, vyžádá orgán činný v trestním řízení odborné vyjádření, ve složitějších případech pak přibere znalce pro podání znaleckého posudku.

Znalce není třeba přibírat, jestliže k objasnění skutečnosti důležité pro trestní řízení postačí odborné vyjádření, nebo dokonce běžné znalosti a praktické zkušenosti získané školním vzděláním a výchovou, které má z určité odborné oblasti každý kulturní člověk. Přibrání znalce bez zákonného důvodu vede zpravidla k neúčelnému a nežádoucímu prodlužování trestního řízení, které má za následek oslabování ochrany společnosti, nevyjímaje nehospodárnost trestního řízení.

O **odborné vyjádření** lze požádat i osobu, která není zapsána v seznamu znalců, ale má potřebné odborné předpoklady a znalosti. Vyžádání odborného vyjádření se však neuplatní v případech, kdy trestní řád obligatorně vyžaduje přibrání znalce.

Odborná vyjádření je možné vyžadovat i od oddělení kriminalistické techniky a expertiz Krajských správ Policie ČR nebo příslušných pracovišť Kriminalistického ústavu v Praze.

Jestliže není pro složitost posuzované otázky odborné vyjádření postačující, přibere znalecký ústav nebo jiné pracoviště specializované na znaleckou činnost zapsané do oddílu I. seznamu znalců a tlumočnicků, vedeného u Ministerstva spravedlnosti.

Orgán činný v trestním řízení má ustanovit především **znalecký ústav** nebo jiné pracoviště specializované na znaleckou činnost, zapsané do oddílu I. seznamu znalců a tlumočnicků, vedeného Ministerstvem spravedlnosti ČR. Zde se nejedná o státní orgány, vědecké ústavy, vysoké školy nebo instituce specializované na znaleckou činnost, které jsou přibrány ve výjimečných, zvláště obtížných případech.

Ve výjimečných, zvláště obtížných případech, vyžadujících zvláštní vědecké posouzení, mohou orgány činné v trestním řízení přibrat vědecký ústav, aby sám podal posudek nebo přezkoumal posudek podaný znalcem.

Jestliže v příslušném oboru takový ústav není, nebo jestliže by to nebylo vhodné z důvodu hospodárnosti, ustanoví znalce zapsaného v seznamu toho krajského soudu, v jehož obvodu má sídlo. Jestliže v seznamu tohoto krajského soudu není zapsán znalec příslušného oboru nebo pro to svědčí jiné vážné důvody, přibere orgán činný v trestním řízení znalce zapsaného v seznamu jiného krajského soudu.

Znalec, znalecký ústav

Znalec je osobou se speciálními odbornými znalostmi rozdílnou od procesních stran a orgánů činných v trestním řízení, která je přibírána za účelem objasnění konkrétní skutečnosti důležité pro trestní řízení, jejíž objasnění takových odborných znalostí vyžaduje (např. v oboru medicíny, písma, stavebnictví, ekonomie, účetnictví, chemie, techniky a technologie).

Funkci znalce mohou vykonávat zásadně jen:

- znalci zapsaní do seznamu znalců,
- ústavy nebo jiná pracoviště specializovaná na znaleckou činnost,
- vědecké ústavy, vysoké školy a vědecké instituce.

V posudku ústavu se musí přesně označit osoba nebo osoby, které posudek vypracovaly a které mohou být v případě potřeby jako znalci vyslechnuty. Nepřibírá se konkrétní pracovník takového ústavu nebo jiného specializovaného pracoviště.

Znalce jmenuje předseda krajského soudu nebo ministr spravedlnosti ČR. Poté, co složí předepsaný slib, jsou zapsáni do seznamu znalců a tlumočnicků, který vedou krajské soudy, v jejichž obvodu má znalec trvalé bydliště. Ústřední seznam znalců vede Ministerstvo spravedlnosti, které také vede seznam ústavů nebo jiných pracovišť specializovaných na znaleckou činnost a vědeckých ústavů, vysokých škol a institucí, které je možno požádat o podání znaleckého posudku.

Zápisy do seznamu ústavů uveřejňuje Ministerstvo spravedlnosti v Ústředním věstníku nebo na www.justice.cz.

Přibrání znalce

O **přibrání znalce** se vyrozumí obviněný, popř. jeho zástupce. Jiná osoba se o přibrání znalce vyrozumí, pokud je k podání znaleckého posudku třeba, aby tato osoba nějakým způsobem při vyhotovení spolupracovala (zejména aby předložila věc, dostavila se ke znalci na vyšetření, poskytla potřebnou součinnost atd.). Tato osoba se o přibrání znalce vyrozumí tak, aby mohla potřebnou součinnost včas a řádně poskytnout.

Při určování osoby znalce **postupuje** orgán činný v trestním řízení podle zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, a vyhlášky č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících. Při výběru osoby, která má být jako znalec přibrána, je třeba přihlížet k důvodům, pro které podle zvláštního zákona je znalec z podání znaleckého posudku vyloučen.

Znalec **nesmí podat posudek**, jestliže lze mít pro jeho poměr k věci, k orgánům provádějícím řízení, k účastníkům nebo k jejich zástupcům pochybnost o jeho nepodjatosti. Jakmile se znalec dozví o skutečnostech, pro které je vyloučen, oznámí to neprodleně orgánu činnému v trestním řízení, který ho přibrál; stejnou oznamovací povinnost mají i strany v trestním řízení.

Proti osobě znalce **lze vznést námitky** z důvodů, které stanoví zvláštní zákon. Vedle toho lze vznést námitky proti odbornému zaměření znalce nebo proti formulaci otázek položených znalci. V přípravném řízení důvodnost takových námitek posoudí státní zástupce a v řízení před soudem předseda senátu soudu, před kterým se v době oznámení námitek vede řízení; jsou-li námitky uplatněny v rámci opravného prostředku, posoudí je orgán, kterému přísluší o opravném prostředku rozhodnout.

Vyhoví-li tento orgán námitkám a důvody pro vyžádání znaleckého posudku trvají, učiní opatření k vyžádání znaleckého posudku buď jiným znalcem nebo podle jinak formulovaných otázek; v opačném případě oznámí osobě, která námitky vznesla, že neshledal k takovému postupu důvody. Stanovisko k námitkám uplatněným v rámci opravného prostředku zpravidla tvoří součást odůvodnění rozhodnutí o takovém opravném prostředku.

Námitky je možno vznést:

- a) **z důvodů, které stanoví zvláštní zákon** – možná podjatost,
- b) **proti odbornému zaměření znalce** – zejména z hlediska jeho odborné erudice, a to nejen z hlediska příslušného oboru a odvětví, kde to plyne ze zařazení příslušného druhu znalecké činnosti do oboru a následně i odvětví, ale i z hlediska jeho odborné úrovně, specializovaného zaměření a jeho schopnosti řešit konkrétní odbornou problematiku v posuzované trestní věci,
- c) **proti formulaci otázek položených znalci** – v opatření o přibrání znalce musí být uvedeny i otázky položené znalci, neboť jimi je vymezen jeho znalecký úkol,

Námitky je možné vznést kdykoli v průběhu trestního řízení, jakmile byl znalec orgánem činným v trestním řízení přibrán, ale i kdykoli později, když se pro ně objeví důvod. Uplatnění námitek není vázáno žádnou lhůtou, ale zásadně by měly být uplatněny do právní moci rozhodnutí.

Obdobné oprávnění má také znalec, který může namítat nejen okolnosti tvořící možný obsah posudku, ale i jiné skutečnosti, jež se váží k dané věci, osobě obviněného, odbornému zaměření či specializaci apod., a které mu **brání znalecký posudek podat**.

Znalecký posudek je zvláštním, **samostatným druhem důkazu**. Znalec se seznamuje se skutečnostmi týkajícími se trestné činnosti (o nichž má podat s použitím svých odborných znalostí posudek) teprve během trestního řízení, a to studiem spisu nebo přítomností při provádění úkonů trestního řízení.

Orgán činný v trestním řízení je **povinen přibrat znalce**, i když sám má takové odborné znalosti, které jsou třeba k objasnění konkrétní důležité skutečnosti pro trestní řízení. Takové znalosti mu však umožní lépe zhodnotit podaný znalecký posudek jako důkaz.

Znalce je **možno přibrat** v kterémkoli stádiu trestního řízení, tedy i v rámci postupu před zahájením trestního stíhání nebo v řízení vykonávacím.

Znalec je oprávněn přibrat si konzultanta k posuzování zvláštních dílčích otázek, jestliže to vyžaduje povaha věci. Přitom musí postupovat tak, aby jeho odpovědnost znalce nebyla dotčena ani v té části posudku, o níž bylo konzultováno. To znamená, že sice není vyloučeno, aby konzultant byl odborníkem z jiného oboru, než je znalec, jeho úkolem však musí být jen posouzení dílčí otázky z tohoto jiného oboru, jež tvoří podklad pro posudek z oboru znalce. Úlohou konzultanta znalce **nemůže být vypracování znaleckého posudku** namísto pověřeného znalce.

V případě, kdy je k objasnění více skutečností důležitých pro trestní řízení třeba odborných znalostí z více oborů a nejde jen o dílčí otázky v uvedeném smyslu, je nutné postupem podle tohoto odstavce přibrat znalce z každého z těchto oborů.

K přibrání jiného znalce přistoupí orgán činný v trestním řízení teprve po vyčerpání postupu podle § 109 trestního řádu, dále jen TrŘ, tj. teprve tehdy, jestliže nejasnosti nebo neúplnosti posudku nebyly odstraněny ani osobním výsledkem znalce a vysvětlením, které od něho bylo vyžádáno.

Posudek ústavu

Existuje zásadní rozdíl mezi dvěma variantami **posudku ústavu**. V prvním případě může odat znalecký ústav znalecký posudek, který není označován jako **posudek ústavní**. K tomu je oprávněn znalecký ústav zapsaný v I. oddílu seznamu znaleckých ústavů. Děje se tak v případech, kdy je předmětem posuzování případ většího rozsahu, komplexnější kauza, věc vyžadující kombinaci několika příbuzných znaleckých oprávnění a nebo se jedná o přezkoumání znaleckého posudku znalce fyzické osoby.

Podání ústavního posudku míří na výjimečné případy. Při tomto postupu lze přibrat tzv. vědecké znalecké instituce, které lze požádat o podání ústavního znaleckého posudku a jimiž jsou:

- státní orgány, kterými jsou např. ministerstva, Česká národní banka,
- vědecké ústavy, kterými jsou např. ústavy Akademie věd ČR nebo výzkumné ústavy,
- vysoké školy, nebo
- instituce specializované na znaleckou činnost (oddíl II. seznamu vedeného Ministerstvem spravedlnosti).

Vědecké znalecké instituce poskytující zvláštní vědecké posouzení, od nichž mohou orgány činné v trestním řízení ve zvlášť obtížných případech žádat znalecké posudky, jsou uvedeny ve druhém oddílu seznamu ústavů.

Jde o jiné vědecké ústavy a znalecké instituce než ústavy a jiná pracoviště specializovaná na znaleckou činnost, jsou zapsány v prvním oddílu seznamu ústavů vedeného Ministerstvem spravedlnosti.

Vědecký ústav nebo jiná taková znalecká instituce (tedy státní orgán, vědecký ústav, vysoká škola nebo instituce specializovaná na znaleckou činnost) může být za podmínek uvedených v tomto ustanovení přibrána:

- k podání posudku, aniž by předtím již byl podán jiný znalecký posudek, nebo
- k přezkoumání posudku podaného znalcem.

Má-li být vypracován **ústavní znalecký posudek** vědeckým ústavem nebo jinou takovou znaleckou institucí, musí se v každém případě jednat o výjimečný, zvlášť obtížný případ, vyžadující zvláštního vědeckého posouzení.

Vědecký ústav nebo jiná taková znalecká instituce se přibere podobně jako znalec pouze opatřením. O přibrání vědeckého ústavu nebo jiné takové znalecké instituce je třeba vyrozumět osoby jako v případě posudku znalce.

Posudek se podává vždy písemně, přičemž vědecký ústav (analogicky i jiný ústav či pracoviště) v něm uvede, **kdo posudek zpracoval a kdo jej může, jestliže to je podle procesních předpisů třeba, osobně stvrdit a podat žádané vysvětlení**. Pokud by i po podaném vysvětlení přetrvávaly pochybnosti o jeho správnosti, bylo by třeba s ohledem na povahu věci přibrat jiný ústav k podání nového posudku. Osoba naznačená ve větě druhé jako zpracovatel posudku ani jiná osoba podílející se na vypracování ústavního posudku nesmí být totožná se znalcem, který podal předchozí posudek v téže věci, jenž je přezkoumáván vědeckým ústavem.

2. Získávání podkladů pro zpracování znaleckého posudku v oborech ekonomika, účetnictví

Znalci, který je pověřen zpracováním znaleckého posudku, se poskytnou potřebná vysvětlení ze spisů. Je-li toho k podání posudku třeba, dovolí se znalci nahlédnout do spisů nebo se mu spisy zapůjčí. Může mu být též dovoleno, aby byl přítomen při výslechu obviněného a svědků a aby jim kladl otázky vztahující se na předmět znaleckého vyšetřování.

Velmi důležité je dbát na to, že znalci nepřísluší provádět hodnocení důkazů a řešit právní otázky. Na druhé straně znalec může navrhnout, aby byly jinými důkazy napřed objasněny okolnosti potřebné k podání posudku.

Znalec rovněž není oprávněn si zajišťovat podklady potřebné pro zpracování. Děje se tak výhradně v kooperaci s orgány činnými v trestním řízení, kdy znalec předkládá přehled podkladů pro zpracování, které pak orgány v dostupné míře zajistí.

Často se rovněž stává, že je znalec policejním orgánem „zavalen“ řadou podkladů, které jsou pro posouzení dané věci zcela nepotřebné a se kterými se znalec musí vypořádat a prostudovat je bez konečného efektu pro zpracováváný znalecký posudek. To vede k prodlužování doby pro zpracování znaleckého posudku a také k prodražování znaleckých úkonů, což je v rozporu se zájmem o efektivní a ekonomický průběh řízení.

Orgán činný v trestním řízení je povinen poskytnout znalci ke zpracování znaleckého posudku nejméně tyto podklady:

- rozhodnutí (opatření) o přibrání znalce,
- vymezení otázek a úkolů znalce pro znalecké zkoumání v konkrétně určené věci,
- poučení znalce,
- další materiály podle požadavku znalce.

Nejčastěji požadované podklady v oborech ekonomika a účetnictví od policejních komisařů k jednotlivým „kauzám“

Posuzování ekonomické situace společností

K posuzování ekonomické situace společnosti je přístupováno v celé řadě případů. Většina z nich je však spojena se schopností společnosti splácet své závazky, ať již přímo, nebo v návaznosti na možnost prohlášení konkurzu.

V některých případech bývá využíváno i k získání určitého dlouhodobého pohledu na vývoj společnosti v minulosti, které může vyjasnit otázky týkající se páchané trestné činnosti.

Posouzení stavu a podnikatelské činnosti dlužníka v období před faktickým zahájením insolvenčního řízení je ze strany orgánů činných v trestním řízení požadováno z důvodu podezření například pro trestné činy:

a) způsobení úpadku,

Příklad – nepřiměřená vydání

K uvedenému si můžeme uvést jako příklad velmi zajímavý přístup jednoho živnostníka k prostředkům vytvořeným podnikatelskou činností. Jako podnikatel se zabýval opravou automobilů a jeho činnost se mu postupně velmi dařila. Dopouštěl se ovšem zásadního omylu v tom, že ze svého podnikání vždy ke konci roku odebral všechny disponibilní prostředky a použil je na soukromé účely. Kromě zaplacených záloh na sociální a zdravotní pojištění a zálohy na daň z příjmů nevypočítával svoje závazky k těmto institucím a postupně jeho dluhy dosáhly řádu několika desítek tisíc korun.

*Na základě daňových přiznání bylo zjištěno, že tvořile dosahuje ve svém podnikání ztráty. Proto se správa sociálního zabezpečení a finanční úřad rozhodly podat na majetek podnikatele návrh na konkurz a zároveň trestní oznámení. Teprve při znaleckém přezkoumání účetní evidence obviněného bylo zjištěno, že jeho podnikání bylo vlastně velmi dobře výdělečné a ztráty v jednotlivých letech byly způsobeny odčerpáváním peněžních prostředků. **Paradoxní je, že si tento podnikatel přivodil účetně stav předlužení, aniž by tomu odpovídala i skutečná situace. V konečném důsledku mu ovšem stále hrozí trestní stíhání.***

b) zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění,

Příklad – ztráta účetních dokladů

Příkladem může být skupina podnikatelů, kteří podnikali v oblasti poskytování služeb a kvůli snížení daňových základů prováděli část transakcí fiktivně mezi sebou. V průběhu vyšetřování se pak zjistilo, že nevedli, nebo orgánům činným v trestním řízení zatajili veškerou svoji účetní evidenci.

Vystavují se tak sice trestnímu stíhání za zkreslování údajů, ale pravděpodobně se jim podaří tímto způsobem odvrátit obvinění z jiných trestných činů, které by jim bylo možné dokázat na základě úplné účetní evidence. Je ovšem možné i to, že se na základě dílčích informací podaří získat potřebnou část účetních dokladů a záměrné zničení či zatajení účetní evidence se pro obviněné stane přítěžující okolností a dalším trestným činem, ze kterého budou obviněni.

Příklad – zničení účetnictví při povodni

Dalším příkladem mohou být podnikatelé, kteří využili opakovaných povodní na našem území, které postupně od roku 1997 postihly téměř celé území ČR, a tvrdí, že jim jejich účetní evidenci zničila voda. V mnoha případech se jim spáchání trestného činu prokázat opravdu nepodaří, ale najde se i celá řada opačných příkladů, kde podnikatel bude za zatajení či zničení evidence postihnut.

c) Porušení povinnosti v insolvenčním řízení

Příklad – nespolupráce úpadce

Příkladem za oba způsoby naplnění skutkové podstaty může být jeden podnikatel, který provozoval výkup zemědělských produktů. Během tří po sobě jdoucích let vykazovalo jeho podnikání všechny znaky úpadku. V prvním období pouze ve formě úpadku z likvidity (neschopnost splácet své závazky), v dalších dvou obdobích i ve formě předlužení (hodnota majetku firmy byla menší než hodnota závazků).

V takové situaci měl podnikatel povinnost podat na sebe sám návrh na prohlášení konkurzu. Učinili tak ovšem až nespokojení věřitelé. Podnikatel poté odmítl předat správci jakékoliv účetní doklady a ani ho nepustil do provozovny. Přístup do provozovny byl zajištěn až za spolupráce Policie ČR a účetní evidence byla postupně nahrazována zjištěními z různých registrů a informací získaných od různých orgánů a institucí – finanční úřady, katastr nemovitostí, registr vozidel.

d) Poškozování či zvýhodňování věřitele

Příklad – upřednostnění vlastní firmy

Příkladem může být jednání ředitele nemocnice, který z titulu své funkce upřednostňoval platby za služby o dodávky realizované jím ovládanou a vlastněnou firmou, a tuto tím zvýhodňoval oproti jiným věřitelům, u kterých naproti tomu docházelo ke zpoždování plateb, částečným úhradám nebo neuhrazení celé dlužné částky.

Požadované podklady:

- **rozvaha, výkaz zisků a ztrát**, příloha k účetní závěrce, přehled peněžních tocích, zpráva auditora.
- **deník, hlavní kniha, obratová předvaha**, soupisy jednotlivých majetkových a závazkových kategorií.

- prvotní účetní doklady, jiné znalecké posudky zpracované v dané věci, **zprávy finančních úřadů, případně jiných institucí jako VZP, OSSZ.**
- trestní oznámení, sdělení obvinění, výpovědi obviněných a klíčových svědků.

Tučně uváděné podklady jsou pro zkoumání zcela nezbytné.

Posuzování jednotlivých obchodních transakcí (cena obvyklá)

Znalecké posudky zaměřené na uvedenou oblast jsou nejčastěji zpracovávány v případě trestních kauz s podezřením na krácení daně, poplatku či jiné povinné dávky a v souvislosti s podezřením na zneužívání informací v obchodním styku.

Při zpracování znaleckých posudků týkajících se určení ceny obvyklé se vychází z ustanovení zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku.

Ten v § 2 [Způsoby oceňování majetku a služeb] uvádí, že:

§ 2 [Způsoby oceňování majetku a služeb]

- 1) *Majetek a služba se oceňují obvyklou cenou, pokud tento zákon nestanoví jiný způsob oceňování.*

Obvyklou cenou se pro účely tohoto zákona rozumí cena, která by byla dosažena při prodejkách stejného, popřípadě obdobného majetku nebo při poskytování stejné nebo obdobné služby v obvyklém obchodním styku v tuzemsku ke dni ocenění. Přitom se zvažují všechny okolnosti, které mají na cenu vliv, avšak do její výše se nepromítají vlivy mimořádných okolností trhu, osobních poměrů prodávajícího nebo kupujícího ani vliv zvláštní obliby. Mimořádnými okolnostmi trhu se rozumějí například stav tísně prodávajícího nebo kupujícího, důsledky přírodních či jiných kalamit. Osobními poměry se rozumějí zejména vztahy majetkové, rodinné nebo jiné osobní vztahy mezi prodávajícím a kupujícím. Zvláštní oblibou se rozumí zvláštní hodnota přikládána majetku nebo službě vyplývající z osobního vztahu k nim.

Požadované podklady:

- rozvaha, výkaz zisků a ztrát, zpráva auditora.
- **deník, hlavní kniha, obratová předvaha, soupisy jednotlivých majetkových a závazkových kategorií.**
- prvotní účetní doklady k oceňovanému majetku, jiné znalecké posudky zpracované v dané věci.
- trestní oznámení, sdělení obvinění, výpovědi obviněných a klíčových svědků.

Tučně uváděné podklady jsou pro zkoumání zcela nezbytné.

Posudky pro dokazování trestného činu „Neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby“ – § 241 TZ

V případě zpracovávání znaleckého posudku bývá nejčastěji požadováno zpracování přehledů provedených srážek z mezd a přehledy provedených, či neprovedených odvodů. Často bývá v této souvislosti požadováno i posouzení ekonomické situace společnosti, spolu s posouzením její likvidity a stavu disponibilních finančních prostředků.

Požadované podklady

- účetní závěrka (rozvaha, výkaz zisků a ztrát)
- **mzdové sestavy**
- **jednotlivé obraty účtů**
  - 331 – Zaměstnanci,
  - 336 – Zúčtování s institucemi SZ a ZP,
  - 342 – Ostatní přímé
- **obratové předvahy, hlavní knihy**
- **účetní deníky**

Tučně uváděné podklady jsou pro zkoumání zcela nezbytné.

Poškození věřitele – § 222 TZ a Zvýhodnění věřitele – § 223 TZ

V uvedeném případě bývá posuzováno, zda v dotčené společnosti byly prováděny úhrady závazků a zda někteří věřitelé nebyli upřednostňováni při úhradách, nebo naopak, zda nebyl některý z věřitelů z úhrad trvale vynecháván.

Zároveň je posuzováno, zda společnost neprováděla se svým majetkem transakce, které by vedly k snížení jeho objemu, aniž by docházelo i ke snižování závazků společnosti. Daná problematika také úzce souvisí i s problematikou konkurzu.

Často bývá v uvedeném případě také posuzována ekonomická situace společnosti.

Požadované podklady

- účetní výkazy – rozvaha, výkaz zisků a ztrát
- **hlavní knihy, obratové předvahy**
- **jednotlivé obraty účtů:**
  - 321 – Dodavatelé,
  - 211 – Pokladna,
  - 221 – Běžné účty
- **saldokonto účtu 321 – Dodavatelé podle jednotlivých věřitelů**
- **účetní deníky**

Tučně uváděné podklady jsou pro zkoumání zcela nezbytné.

Zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby – § 240 TZ

K uvedenému trestnému činu může docházet celou řadou způsobů, z nichž každý vyžaduje specifické podklady. Může se jednat o krácení daně z příjmů fyzických osob (nejméně časté), krácení daně z přidané hodnoty (snižováním daňového základu např. při dovozu), krácení cla (snižováním základu pro výpočet cla), nebo krácení daně z příjmů právnických osob (snižováním základu daně).

V případě snižování základu daně z příjmů právnických osob se může jednat například o chybné posuzování oprav a technického zhodnocení. Tato problematika je obtížná i z hlediska znaleckého zkoumání, protože se musí spojovat i s posouzením rozsahu stavebních úprav.

Z účetního pohledu lze problematiku zjednodušit následovně. Za technické zhodnocení nemovitosti je třeba považovat vše, na co je třeba vydat kolaudační rozhodnutí. To je třeba vždy, když dochází ke změně základních charakteristik stavby. Pokud tyto opravy nejsou posouzeny jako technické zhodnocení majetku a započteny do zvýšené pořizovací ceny, jsou uplatněny jako náklad realizovaný v daném období a tím dochází ke snížení základu daně z příjmů právnických osob.

Požadované podklady:

- **obratové předvahy**
- **obraty účtů účtové skupiny 34** – Zúčtování daní a dotací
- **obraty účtů souvisejících s konkrétní činností** – např. účtu 321 – Dodavatelé
- **daňová přiznání FO a PO** jednotlivých subjektů, které se účastnily předmětného trestného činu.
- přiznání k dani z přidané hodnoty.
- vyloučené, případně nedoložené doklady (faktury, pokladní doklady, ...) v účetnictví
- informace o tom, zda předmětný subjekt je plátcem DPH v případě, že tato skutečnost není zřejmá z jiných dokladů

Tučně uváděné podklady jsou pro zkoumání zcela nezbytné.

Zneužití informace a postavení v obchodním styku – § 255 TZ

Nejčastěji se jedná o situace, kdy osoba na místě statutárního orgánu jedné společnosti zprostředkovává obchody pro jinou společnost, či společnosti, ve kterých je rovněž statutárním představitelem, či dokonce majitelem. Všechny tyto společnosti mají stejný či velmi podobný předmět činnosti.

Dochází tak k poškozování jedné společnosti ve prospěch druhých, ve kterých mívá pachatel svůj majetkový podíl.

Celý proces posouzení účetnictví v tomto případě spočívá ve stanovení ceny obvyklé, za kterou byly výrobek či služba poskytovány všem ostatním odběratelům a která byla běžná i na trhu.

Minimálně potřebné podklady:

- vystavené faktury za příslušné období pro spřízněnou firmu a pro ostatní odběratele
- ceníky společnosti
- smlouvy o dlouhodobých dodávkách

Porušení povinnosti v insolvenčním řízení – § 126 TZ

K uvedenému porušení dochází nejčastěji vědomým opomenutím **povinnosti statutárního orgánu podat insolvenční návrh** v případě, že společnost podle účetních výkazů **splňuje podmínky úpadku**.

Požadované podklady

- **účetní závěrka** (rozvaha, výkaz zisků a ztrát, příloha)
- **auditorskou zprávu**
- **deník, hlavní knihu**
- **saldokonto dodavatelů a odběratelů**
- **obratové předvahy**

Tučně uváděné podklady jsou pro zkoumání zcela nezbytné.

3. Příklad na posouzení stavu úpadku

Problematikou, jejíž řešení může být předmětem činnosti znalce, je posouzení otázky, zda je či není dlužník v úpadku, tedy v situaci, kterou je třeba řešit podle insolvenčního zákona.

Úpadek

- jeho nezbytným předpokladem v obou formách popsaných dále je **existence nejméně dvou dlužnickových věřitelů**, nikoli však pluralita jeho závazků.
- dlužník proto **není v úpadku, má-li pouze jednoho věřitele**, lhostejno s kolika splatnými pohledávkami.
- oproti předchozí úpravě insolvenční zákon (dále jen IZ) čelí umělému vytvoření dalšího věřitele účelovým postoupením některé z pohledávek (nebo její části) insolvenčního navrhovatele proti dlužníkovi **v době šesti měsíců před podáním insolvenčního návrhu** nebo po zahájení insolvenčního řízení.
- insolvenční soud za této situace insolvenční návrh zamítne.

Úpadek ve formě platební neschopnosti (insolvence)

Dlužník je v úpadku formou insolvence (§ 3 IZ), jestliže má:

1. **více věřitelů a**
2. **peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti** (nahrazuje dosavadní nekonkrétní termín „delší doba“ lhůtou, od níž se v obchodně-právních vztazích odvozuje právo na zaplacení úroku z prodlení) **a**
3. **tyto závazky není schopen plnit** (pro nedostatek finančních prostředků) (dále jen „platební neschopnost“).

Ustanovení § 3 stanoví podmínky pro závěr o úpadku dlužníka ve formě insolvence. Těmito podmínkami jsou:

1. **Podmínka mnohosti věřitelů** stanoví požadavek existence nejméně **dvou věřitelů dlužníka**. Jediný věřitel je povinen vymáhat svoji pohledávku vůči dlužníkovi mimo insolvenční řízení **formou exekuce**. Mnohost věřitelů může být pro insolvenční řízení dosažena rovněž rozdělením původně jediné pohledávky nebo postoupením jedné z více pohledávek věřitele, v případě, že druhý věřitel nabyl jednu z pohledávek nebo její část od insolvenčního navrhovatele v době delší než šest měsíců před podáním insolvenčního návrhu.
2. **Lhůta 30 dnů jako určení délky doby po splatnosti závazku**, jejímž uplynutím je splněna podmínka trvání časového intervalu, po něž dlužník neplní svoje splatné závazky. Důsledkem toho je závěr o úpadku dlužníka. U dlužníka, který **je objektivně schopen plnit svoje splatné závazky, nejsou dány podmínky pro závěr**

o jeho úpadku přesto, že již po dobu delší 30 dnů po splatnosti neplní svoje pohledávky. V tomto případě se však **musí prokazatelně jednat o neochotu dlužníka**, nikoliv jeho objektivní neschopnost plnit věřiteli. Tato neochota dlužníka může být založena **např. na neuznání uplatněné pohledávky věřitele, vedení sporu o jejich výši aj.** V takovém případě je třeba ovšem **prokázat držení likvidních prostředků**, které dlužníku umožňují bez zbytečného odkladu splatné pohledávky věřitelů uhradit.

3. Dlužník není schopen plnit své peněžité závazky, a to jestliže:

- a) **zastavil platby** podstatné části svých peněžitých závazků, nebo
- b) své peněžité závazky **neplní po dobu delší třech měsíců** po lhůtě splatnosti, nebo
- c) není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči němu výkonem rozhodnutí nebo exekucí, nebo
- d) nesplnil povinnost předložit seznamy majetku, závazků a zaměstnanců, kterou mu uložil insolvenční soud.

Otázka zjišťování **objektivní platební neschopnosti** na základě zkušeností s právní úpravou danou zákonem č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání, naráží na značné obtíže při prokazování úpadku dlužníka. S ohledem na tento problém insolvenční zákon v ustanovení § 3 odst. 2 definoval podmínky, při jejichž naplnění se má za to, že **dlužník není objektivně schopen plnit své splatné závazky v případě, že:**

- a) **zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků.** Při hodnocení rozsahu zastavených plateb bude za podstatnou část peněžitých závazků dlužníka považován při neplacení závazků ten rozsah, který s přihlédnutím ke stavu hospodaření dlužníka **nebude možno vyhodnotit za nepodstatný.** Musí jít o **výrazný excés** z jinak běžného provádění plateb dlužníkem, který je zcela patrně **znakem ekonomických problémů** dlužníka.
- b) dlužník **neplní své peněžité závazky po dobu delší třech měsíců po lhůtě splatnosti.** Tato domněnka je doplněním lhůty 30 dnů uvedené v ustanovení § 3 odst. 1 písm. b). V případě, že je osvědčena existence pohledávek vůči dlužníkovi déle než tři měsíce po splatnosti, nemusí být již dále zjišťována objektivní platební neschopnost dlužníka. Prokázat úpadek dlužníka již po uplynutí lhůty 30 dnů po splatnosti pohledávky je velmi obtížné, neboť v tomto případě je třeba pokazovat dlužníkovu neschopnost závazky plnit. Uvedené závěry lze pak zjednodušit v postačující podmínku **osvědčení úpadku dlužníka, kterou je mnohost věřitelů (tedy více než jeden věřitel) s pohledávkami po lhůtě splatnosti déle než tři měsíce.**
- c) dlužník **není schopen plnit své peněžité závazky, pokud je dána nemožnost dosáhnout uspokojení některé ze splatných pohledávek vůči dlužníkovi výkonem rozhodnutí.** Marný pokus o výkon rozhodnutí k vykonatelné pohledávce věřitele je důsledkem toho usnadnění důkazní situace věřitele v rámci insolvenčního řízení.

d) v případě, že dlužník nesplní povinnost předložit seznamy dle ustanovení § 104 odst. 1 IZ, tedy seznam dlužníkovu majetku včetně jeho pohledávek s uvedením svých dlužníků, seznam jeho závazků s uvedením jeho věřitelů a seznam dlužníkových zaměstnanců. V takovém případě dojde k **naplnění domněnky, že jeho úpadek nastal** a soud to stvrdí svým rozhodnutím.

Úpadek ve formě předlužení

Dlužník je v úpadku formou předlužení:

- má-li dlužník více věřitelů
- **souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku.**

Při stanovení hodnoty dlužníkovu majetku se přihlíží také k další správě jeho majetku, případně k dalšímu provozování jeho podniku, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník bude moci ve správě majetku nebo v provozu podniku pokračovat.

Tato zákonná úprava dopadá pouze na podnikatele (právnícké osoby a fyzické osoby). Svoji podstatou tak zahrnuje subjekty povinné vést účetnictví, bez něhož tato forma úpadku není zjistitelná. Podmínkami pro definování úpadku ve formě předlužení je:

- a) opět **mnohost věřitelů**
- b) **souhrn závazků převyšuje hodnotu majetku.** Pro zjištění předlužení insolvenční zákon oproti zavedené praxi tedy **hodnotí výši všech závazků nikoliv jen splatných.** Podmínkou pro závěr o předlužení dlužníka je aktuální a úplná znalost jeho ekonomické situace, která se nepochybně váže na znalost jeho ekonomické situace zpracované v jeho účetnictví.

Způsoby řešení úpadku

Způsobem řešení úpadku nebo hrozícího úpadku je podle ustanovení § 4 odst. 1 IZ:

- **konkurz** jako likvidační forma za situace, kdy dlužník již fakticky nepodniká, a v jehož rámci se věřitelé uspokojí z výtěžku zpeněžení majetkové podstaty dlužníka,
- **reorganizace** určená pro podnikatele, přičemž jejím smyslem je zachovat provoz dlužníkovu podniku za postupného uspokojování pohledávek věřitelů,
- **oddlužení** určené pro nepodnikatele, kdy dlužník splatí pouze část svých dluhů s tím, že zbývající část dluhů zaniká (zpeněžením majetkové podstaty nebo plněním splátkového kalendáře)
- **zvláštní způsoby řešení úpadku**, které IZ stanoví pro určité subjekty nebo pro určité druhy případů.

Praktický příklad posouzení stavu úpadku z pohledu policejního orgánu

V praktickém příkladu se budeme věnovat posouzení otázek směřujících k prokázání **trestného činu předlužení** a zároveň **trestného činu zkreslování údajů o stavu hospodaření**. Jedná se o typický soubor otázek, který je nejčastěji kladen v souvislosti s vyšetřováním.

Pro zpracování uvedeného znaleckého posudku byly k dispozici následující podklady:

- Přehled příjmů a výdajů za období roku 2001 až 2003,
- Přehled majetku a závazků za období roku 2001 až 2003,
- Daňová přiznání za období roku 2001 až 2003,
- Podklady daňové evidence, zejména záznamy plateb přijatých a vydaných.

Pro názornost jsou k otázkám předloženy **závěry znalce a znaleckého ústavu, které jsou ovšem ve značném rozporu**. Proto je stanovisko **znaleckého ústavu podrobně zdůvodněno** a vyjmenovává i závady ve stanovisku zpracovaném prvním znalcem. Na okraj je ještě třeba podotknout, že s ohledem na období, ke kterému se věc vztahuje, bylo posuzováno ještě podle zákona o konkurzu a vyrovnání, nicméně definice úpadku jsou v obou zákonech velmi podobné.

1. otázka	
Posuďte ekonomickou situaci uvedeného podnikatelského subjektu za období od ledna roku 2002 do září roku 2005 a konstatujte, zda byl subjekt v daném období schopen uhradit své závazky, zda nebyl v daném období v úpadku či stavu blízkém úpadku.	
Stanovisko 1. znalce	Stanovisko znaleckého ústavu
Závěr: Ekonomickou situaci nelze zhodnotit, nicméně podnikatelský subjekt je trvale předlužen.	Závěr: Ekonomickou situaci nelze zhodnotit podrobně, nejsou úplné a postačující podklady. Navíc nelze ani tvrdit, že by subjekt byl trvale předlužen. Zhodnocení stavu úpadku je podrobněji popsáno v odpovědi na 7. otázku.
Zdůvodnění: Podnikatelský subjekt byl od počátku svého podnikání silně předlužen, závazky trvale převyšovaly celkovou výši pohledávek.	Zdůvodnění: Pouze na základě porovnání výše pohledávek a závazků nelze v žádném případě činit žádné závěry týkající se předlužení. Stav předlužení lze identifikovat podle zákona o konkurzu a vyrovnání pouze na základě porovnání celkového objemu majetku (veškerých aktiv) a splatných závazků . Pokud hodnota splatných závazků převyšuje hodnotu majetku, je možné konstatovat stav předlužení.

2. otázka	
Posuďte, zda byla podnikatelská činnost vedena racionálně, resp. co bylo příčinou vzniku špatné hospodářské situace.	
Stanovisko 1. znalce	Stanovisko znaleckého ústavu
<p>Závěr: Znalec nemůže z důvodu chybějící dokumentace a účetnictví určit přesný důvod špatné ekonomické situace, ale je zřejmé, že účetnictví podnikatelského subjektu bylo vedeno v rozporu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších změn, docházelo k neadekvátním výběrům hotovosti nebo ke krácení tržeb.</p>	<p>Závěr: Na základě dostupných podkladů není možné podnikatelskou činnost zhodnotit.</p>
<p>Zdůvodnění: Předložené závěrky za období 2002 a 2003 neodpovídají skutečnosti, jsou zkrácené, vykazují lepší ekonomickou situaci subjektu, než byla skutečnost.</p>	<p>Zdůvodnění: Závěry 1. znalce jsou v rozporu, pokud konstatuje, že nelze určit důvody špatné ekonomické situace a zároveň vyjmenovává například důvody v podobě neadekvátních výběrů hotovosti. Navíc nejsou uvedeny žádné konkrétní transakce, které by toto tvrzení dokládaly.</p>

Takto položené otázky je třeba rovněž vytknout, že tazatel předjímá špatnou ekonomickou situaci, i když nezná závěry posouzení ekonomické situace z otázky č. 1, proto je tato otázka navádějící.

3. otázka	
Zhodnoňte, zda v průběhu podnikatelské činnosti vznikly mimořádné výdaje (konkrétně uveďte o jaké šlo a v jaké výši) a zda tyto výdaje měly vliv na finanční situaci uvedeného podnikatelského subjektu a vliv na provádění úhrad závazků.	
Stanovisko 1. znalce	Stanovisko znaleckého ústavu
<p>Závěr: Znalec nemůže z důvodu chybějící dokumentace a účetnictví určit přesný důvod špatné ekonomické situace, ale je zřejmé, že docházelo k neadekvátním výběrům hotovosti nebo ke krácení tržeb.</p>	<p>Závěr: Na základě dostupných podkladů není možné podnikatelskou činnost zhodnotit.</p>
<p>Zdůvodnění:</p>	<p>Zdůvodnění: Znalec opakuje svůj závěr, kdy tvrdí, že docházelo k neadekvátním výběrům hotovosti nebo ke krácení tržeb, ale nejsou uvedeny žádné konkrétní transakce.</p>

4. otázka Ověřte, zda podezřelý neodebíral ze svého podnikání disponibilní prostředky pro soukromé účely či nečinil nepřiměřená vydání.	
Stanovisko 1. znalce	Stanovisko znaleckého ústavu
Závěr: Znalec nemůže z důvodu chybějící dokumentace a účetnictví určit přesný důvod špatné ekonomické situace, ale je zřejmé, že účetnictví podnikatelského subjektu bylo vedeno v rozporu se zákonem o účetnictví, docházelo k neadekvátním výběrům hotovosti nebo ke krácení tržeb.	Závěr: Na základě dostupných podkladů není možné podnikatelskou činnost zhodnotit.
Zdůvodnění:	Zdůvodnění: Znalec opakuje svůj závěr, kdy tvrdí, že docházelo k neadekvátním výběrům hotovosti nebo ke krácení tržeb, ale nejsou uvedeny žádné konkrétní transakce.

5. otázka K výše uvedeným datům sestavte soupis věřitelů uvedeného podnikatelského subjektu v pořadí, v jakém měli být uspokojeni na svých pohledávkách.	
Stanovisko 1. znalce	Stanovisko znaleckého ústavu
Závěr: Pro nedostatek podkladů nelze určit seznam věřitelů uvedeného podnikatelského subjektu dle požadovaného pořadí.	Závěr: Na základě dostupných podkladů není možné seznam zpracovat.
Zdůvodnění:	Zdůvodnění: Nebyla předložena žádná evidence závazků v podobě knihy závazků nebo jí odpovídající evidence.

Ke znění této otázky lze mít rovněž několik výhrad. Jednak je zde velmi vágně určeno období, ke kterému mají být soupisy sestaveny. Je třeba brát v potaz fakt, že soupis věřitelů je dynamický dokument, který se v čase výrazně mění podle toho, jak přibývají pohledávky a naopak jsou jiné hrazeny. Proto je třeba konkrétně určit datum, ke kterému má být zpracován, případně alespoň určit frekvenci, například ke konci účetního období, po měsících apod. Další výtkou by směřovala k určení pořadí, v jakém měli být věřitelé uspokojeni. Jediným možným klíčem pro takové pořadí může být lhůta uplynulá od data splatnosti závazku, tento fakt by měl být obsažen v otázce.

6. otázka Zda na základě transakcí v této době došlo k poškození věřitelů či zvýhodňování věřitelů a pokud ano, kteří věřitelé byli tímto jednáním poškozeni.	
Stanovisko 1. znalce	Stanovisko znaleckého ústavu
Závěr: Pro nedostatek podkladů nelze určit seznam věřitelů ani jejich poměrné uspokojování.	Závěr: Není možné posoudit podnikatelskou činnost ani existenci konkrétních závazků k danému datu.
Zdůvodnění:	Zdůvodnění: Nebyla předložena žádná evidence závazků v podobě knihy závazků nebo jí odpovídající evidence.

Je více než zřejmé, že znalci nepřísluší rozhodovat o tom, zda byl či nebyl spáchán trestný čin. V daném případě se tazatel snaží zjednodušit si situaci a dostat přímou odpověď i přes fakt, že by znalec takové závěry učinit neměl. Otázka by měla směřovat k posouzení úhrad jednotlivým věřitelům, kdy jim bylo hrazeno, s jakým zpožděním případně zda některému z věřitelů nebylo hrazeno přednostně, případně některému naopak nebylo hrazeno vůbec nebo pouze z části.

7. otázka Nechť znalec posoudí, zda v průběhu zkoumaného období nedošlo k předlužení, případně jakým způsobem a dále pak, zda vzhledem k ekonomické situaci subjektu nebylo na místě podání návrhu na prohlášení konkurzu. Pokud ano, upřesněte období, kdy vznikla povinnost podat návrh na prohlášení konkurzu.	
Stanovisko 1. znalce	Stanovisko znaleckého ústavu
Závěr: Podnikatelský subjekt měl povinnost na sebe podat návrh na prohlášení konkurzu dle zákona o konkurzu a vyrovnání nejpozději za období roku 2002. Vzhledem k tomu, že účetní jednotka byla zastupovaná daňovým poradcem, měla povinnost podávat přiznání k dani z příjmů k 30. 6. následujícího roku za předchozí zdaňovací období – rok. Statutární orgán znal výsledky hospodaření vždy k 31. 3. následujícího roku po uzavěře příslušného roku. V tomto případě k 30. 6. 2003.	Závěr: Na základě provedené analýzy majetku a závazků k závěru účetního období v letech 2001 až 2003 nebyl podnikatelský subjekt v úpadku ani k datu 31. prosince 2003, což znamená, že ani k datu 30. června 2004 (termín podání daňového přiznání) nemusel statutární orgán podávat návrh na prohlášení konkurzu. Na základě všech výše uvedených skutečností jsme rovněž toho názoru, že znalecký posudek 1. znalce nebyl zpracován s náležitou odbornou péčí. Jeho obsah i závěry vykazují velké množství nedostatků a hrubých chyb. K datu 31. prosince 2002 podnik vykazoval účetní hodnotu majetku ve výši Kč 6.823.043,-- a účetní hodnotu cizích zdrojů ve výši Kč 7.759.999,--, z čehož vyplývá záporná hodnota čistého obchodního majetku ve výši Kč -1.056.082,--. K tomu je nutné konstatovat, že zákon o konkurzu a vyrovnání v otázce předlužení jasně hovoří pouze o splatných závazcích.

	<p>Je zcela zjevné, že minimálně závazky z titulu bankovního úvěru (Kč 2.846.749,--) nebyly mimo jakoukoli pochybnost splatné, protože z vyjádření zástupce ČSOB, a. s. jednoznačně vyplývá, že úvěr byl čerpán do března roku 2003 a počátek splácení byl sjednán od dubna 2003. Skutečná hodnota majetku podniku tedy byla k datu 31. prosince 2002 o téměř 3 mil. Kč vyšší než hodnota účetní.</p> <p>V roce 2003 došlo opět k určitému zhoršení ekonomické situace podniku proti roku 2002. K datu 31. prosince 2002 podnik vykazoval účetní hodnotu majetku ve výši Kč 9.663.587,-- a účetní hodnotu cizích zdrojů ve výši Kč 10.719.669,--, z čehož vyplývá záporná hodnota čistého obchodního majetku ve výši Kč -936.756,--. Je zcela zjevné, že závazky z titulu půjček a bankovních úvěrů v celkové výši Kč 7.404.000,--, které zahrnují úvěr přijatý od ČSOB, a. s. a půjčku od společnosti Pharmos a. s., byly splatné pouze ze zcela zanedbatelné části, protože z výpovědi u hlavního líčení vyplývá, že úvěr od ČSOB, a. s. byl splatný v jednotlivých splátkách až od dubna roku 2003, když v roce 2003 byl úvěr splácen bez problémů a problémy se splácením nastaly až v roce 2004. Celková výše splatných závazků podniku k datu 31. prosince 2003 nedosáhla výše evidovaného majetku a nejednalo by se tedy o předlužení.</p>
--	---

Znění této otázky kopíruje z části otázku první, takže se tazatel znovu dotazuje na totéž. Navíc je otázkou, s jakou přesností lze určit okamžik naplnění podmínek úpadku a kdy je pak statutární orgán povinen podat insolvenční návrh. Znalec by v tomto případě měl postupovat racionálně a vzít v úvahu i reálné podmínky zpracování účetnictví.

8. otázka Posuďte způsob vedení účetnictví podnikatelského subjektu v daném období.	
Stanovisko 1. znalce	Stanovisko znaleckého ústavu
Závěr: Účetnictví účetní jednotky je správné, jestliže účetní jednotka vede účetnictví tak, že to neodporuje zákonu a ostatním právním předpisům ani neobchází jejich účel. Účetnictví účetní jednotky je úplné, jestliže účetní jednotka zaúčtovala v účetním období v účetních knihách všechny účetní případy, které v něm měla zaúčtovat podle § 3, a nejpozději do konce tohoto období za jemu bezprostředně	Závěr: Pokud se týká kvality vedení účetnictví, byla tato pravděpodobně na velmi nízké úrovni , jak vyplývá z výpovědi jednotlivých účetních, které se na jeho vedení v průběhu podnikatelské činnosti podniku podílely. Nicméně na straně druhé právě výpovědi těchto osob potvrzují, že účetnictví podniku vedeno bylo, a i když podnikatel sám nemá vzdělání ekonomického

<p>předcházející účetní období sestavila účetní závěrku, popřípadě i konsolidovanou účetní závěrku, vyhotovila výroční zprávu, popřípadě i konsolidovanou výroční zprávu, zveřejnila informace podle § 21a a má o těchto skutečnostech veškeré účetní záznamy, a to přehledně uspořádané. Dále pak účetnictví účetní jednotky je průkazné, jestliže všechny účetní záznamy tohoto účetnictví jsou průkazné (§ 33a) a účetní jednotka provedla inventarizaci. V tomto případě byly porušeny všechny body výše uvedené, neboť účetnictví buď nebylo zpracováváno vůbec, předložené výkazy za období 2002 a 2003 jsou zkreslené, neodpovídají skutečnosti, nebo nebylo zajištěno proti ztrátě tak, aby mohlo být předloženo.</p>	<p>směru a znalosti účetnictví, snažil se vždy zabezpečit vedení účetnictví podniku prostřednictvím jiných osob, které k tomu měly odborné předpoklady.</p> <p>Předložená účetní evidence nesplňuje požadavky kladené zákonem na takovou evidenci.</p>
<p>Zdůvodnění: Účetní jednotka není zapsaná v obchodním rejstříku, nemá tedy povinnost vést účetnictví tzv. podvojně. Veškeré výstupy jsou evidované v daňové evidenci, dříve jednoduchém účetnictví. Pro stanovení hodnoty majetku a závazků bylo nutné tyto závěrky převést do podvojného účetnictví. V roce 2004 nebylo účetnictví vedeno, nebylo podáno daňové přiznání a daň z příjmu fyzických osob byla finančním úřadem vyměřena na základě pomůcek.</p>	<p>Zdůvodnění: K faktu, že nebylo podáno daňové přiznání za rok 2004, je třeba uvést, že lhůta pro podání daňového přiznání za rok 2004 byla do 30. června 2005 a dle dostupných podkladů byl již před tímto datem jmenován na základě rozhodnutí exekutorského úřadu správce podniku, který dle svých výpovědí účetnictví podniku převzal. Z jeho výpovědi v žádném případě nevyplývá, že by účetnictví podniku nebylo vedeno. Závěry 1. znalce v tom směru, že jsou výstupy evidované v daňové evidenci a pro stanovení hodnoty majetku je nutné je převádět do podvojného účetnictví, jsou zcela mylné.</p>

Další závěry znaleckého ústavu:

Z dostupných podkladů vyplývá, že podnik v předmětném období nesporně evidoval majetek v řádu několika milionů Kč ve formě nemovitého majetku, movitých věcí, zásob a pohledávek. Ze stanoviska prvního znalce jednoznačně vyplývá, že pro stanovení předlužení využívá porovnání oběžného majetku, popř. pouze pohledávek a celkových závazků, přičemž správný postup by měl spočívat ve srovnání veškerého majetku se splatnými závazky (alespoň pokud věc probíhala ještě podle zákona o konkurzu a vyrovnání).

V této souvislosti bychom spíše chtěli doplnit, že dle našeho názoru probíhala podnikatelská činnost podnikatele po mnoho let velmi příznivě. Podnik sice měl již v letech 2002 a zejména 2003 určité finanční problémy, nicméně jednalo se spíše o problémy týkající se přechodné platební neschopnosti způsobované zejména tím, že **zásadní odběratelé podniku nedodržovali své lhůty k proplácení závazků**. V tomto období však byly dle námi provedených analýz splatné závazky podnikatelského subjektu v plné míře kryty jeho majetkem.

Je zjevné, že zcela zásadní problémy nastaly až v roce 2004, a to v souvislosti s prováděnou rekonstrukcí nemovitého majetku podniku. Za zcela zásadní podnikatelské pochybení považujeme skutečnost, že na počátku této investice nebyla jasná její celková výše, která by byla promítnuta do smlouvy o dílo s příslušnou stavební firmou. Následně se ukázalo, že úvěr ve výši 4 mil. Kč přijatý od ČSOB, a. s. nemůže ani zdaleka pokrýt celkovou výši investice, podnikatel začal tuto investici financovat z provozních prostředků podniku a právě tato skutečnost vedla ve svém důsledku k prohlášení konkurzu na podnik.

4. Kompetence znalce v trestním řízení

Znalec provádí znalecké zkoumání na základě informací zpravidla zprostředkovaných a získaných již v době probíhajícího trestního řízení a pro účel trestního řízení. Znalecké zkoumání je tedy prováděno na základě informací, které znalec získal vlastní experimentální činností, studiem materiálů poskytnutých znalci orgánem činným v trestním řízení, účastí na některých vyšetřovacích úkonech apod. Činnost znalce je nahraditelná (zastupitelná) jiným znalcem. **Znalec je proto zastupitelný**, neboť na rozdíl od svědka si tytéž znalosti může ze spisu nebo vlastním znaleckým zkoumáním opatřit i jiný znalec a s využitím stejné znalecké odborné kvalifikace podat znalecký posudek.

Znalci, který je pověřen znaleckým úkonem, se ke znaleckému zkoumání a zpracování znaleckého posudku poskytnou **potřebná vysvětlení a informace ze spisů** a nelze mu v žádném případě uložit, aby obstaral sám důkazy nebo aby prováděl důkazní prostředky. Znalec totiž nesmí provádět vyšetřovací úkony. Úkoly znalce musí být vymezeny v souladu s jeho konkrétní znaleckou odborností, kterou nesmí překročit. Předmětem znalecké činnosti jsou tedy jen otázky skutkové, nikoliv právní.

To jsou základní meze kompetence soudního znalce. Jejich respektování je důležitou zárukou podání správného a objektivního znaleckého závěru i zárukou objektivnosti samotného trestního řízení.

V praktické činnosti orgánů činných v trestním řízení se lze setkat s případy porušení mezi kompetence znalce ať již znalcem samotným nebo k tomuto porušení kompetencí je znalec vybízen přímo osobou, která jej přibrala jako znalce v trestním řízení.

Povinnost přezkoumávat činnost znalce, co do dodržení jeho kompetencí, má každý orgán činný v trestním řízení a i znalec samotný. V případě, že otázky jemu kladené překračují jeho kompetence, by na tuto skutečnost měl zadavatele znaleckého posudku upozornit.

Znalci, aby vyhověli kladeným otázkám, se zabývají zaviněním osob a dokonce v ojedinělých případech dávají vyšetřovateli i „pokyny“ a doporučení, jakým směrem zaměřil další šetření. To je samozřejmě zcela nepřípustné. Takové znalecké zkoumání nelze považovat za objektivní, protože znalec překračuje své odborné znalosti, a to i v případě, že vedle své znalecké odbornosti vystudoval práva.

Nejspornější otázkou v praxi je, zda je znalec kompetentní zjišťovat osobu odpovědnou za porušení zvláštních pravidel, instrukcí a jiných směrnic.

Judikatura týkající se kompetencí znalce v trestním řízení je velmi rigorózní a nepřipouští výjimky. Požaduje, aby úkoly znalci byly vymezeny tak jednoznačně, aby byl znalec ve znaleckém zkoumání důsledně omezen jenom na objasnění skutečností, k nimž je potřeba odborných znalostí.

Zcela jednoznačně vylučuje, aby znalci byl stanoven úkol zajistit pro účely trestního řízení důkazní prostředky. Jestliže provedené důkazy jsou nejednoznačné nebo jsou dokonce ve vzájemném rozporu, znalec je povinen vypracovat posudek s ohledem na všechny v úvahu přicházející alternativy.

Zcela rigorózně je judikaturou stanoveno, že znalec se při znaleckém zkoumání nesmí opírat o zjištění, která sám učinil na místě činu. Potřebuje-li k podání znaleckého posudku doplnění informací, nemůže tyto úkony provést sám, ale musí požádat orgán činný v trestním řízení o doplnění vyšetřování o další důkazní prostředky.

Všechny materiály potřebné k provedení posudku musí znalec obdržet od orgánu činného v trestním řízení. V případě, že jsou podklady pro vypracování znaleckého posudku neúplné nebo nedostatečné, je oprávněn požadovat na orgánu činném v trestním řízení jejich doplnění nebo provedení tak, aby mohl znalecký posudek dokončit. Orgán činný v trestním řízení je povinen součinnost znalci poskytnout. V opačném případě je **znalec oprávněn vypracování znaleckého posudku odmítnout.** Soudní znalec není oprávněn samostatně získávat informace od svědků, z úřadů a institucí bez vědomí zadavatele posudku.

Podle současné právní úpravy může **znalec sám zkoumat a dokumentovat úkony znaleckého zkoumání, které jsou v rozsahu jeho znaleckého oprávnění.**

Vše uvedené neznamena, že znalec je do jisté míry „pasivním subjektem trestního řízení“, protože bez vědomí a v některých případech účasti orgánu činného v trestním řízení nemůže provést žádný úkon, který by mohl mít charakter důkazního prostředku. Tak tomu samozřejmě není, protože znalec musí vystupovat ve znaleckém zkoumání aktivně, využít v plném rozsahu své kompetence, odborné znalosti a nebát se vyžadovat na orgánu činném v trestním řízení potřebné informace pro znalecké zkoumání. Má významné právo přibrat si k posouzení zvláštních dílčích otázek konzultanta, ovšem za znalecký posudek nese odpovědnost on.

Součinnost orgánů činných v trestním řízení

Znalcům od počátku jejich přibrání k podání znaleckého posudku jsou orgány činnými v trestním řízení poskytovány spisové materiály. **Zpravidla jsou s nimi konzultovány otázky, na které by měl ve znaleckém posudku odpovědět.** Podle požadavků znalců jsou zváni k rozhodujícím výslechům a dalším procesním úkonům.

5. Příprava posudku

Vymezení úkolů znalci se děje tak, že se uvedou okolnosti, které má znalec objasnit (např. hodnota věci v době odcizení, ekonomická situace společnosti v době před prohlášením konkurzu, rozsah způsobené škody na podkladě účetních dokladů), popř. jestliže to je vhodné a účelné, se formulují přímo příslušné otázky.

Znalecký posudek se skládá:

- a) z **nálezů**, obsahujícího popis zkoumaného materiálu, resp. jevů, a souhrn důkazního materiálu a skutečností, k nimž znalec přihlížel,
- b) z **vlastního posudku**, ve kterém znalec uvede závěr, ke kterému dospěl zpravidla výčtem otázek, na které má odpovědět, s odpověďmi na tyto otázky, včetně odůvodnění, v němž znalec uvede a zhodnotí skutečnosti, které jej k závěru vedly, přičemž popíše i postup, jímž k závěru dospěl; z odůvodnění tedy musí logicky vyplývat závěr posudku, a
- c) ze **znalecké doložky**, kterou znalec v písemném posudku připojí na závěr znaleckého posudku a v ústním posudku ji znalec ústně sdělí do protokolu sepsaného orgánem činným v trestním řízení; znalecká doložka obsahuje označení seznamu, v němž je znalec zapsán, označení oboru, v němž je oprávněn podávat posudky, a číslo položky, pod kterou je úkon zapsán ve znaleckém deníku.

Písemný znalecký posudek musí být sešit, jednotlivé strany očíslovány, sešivací šňůra připevněna k poslední straně posudku a přetištěna znaleckou pečeti.

Lhůta k provedení úkonu

Při vyžádání znaleckého úkonu uloží státní orgán v mezích stanovených zákonem znalci lhůtu, ve které má být úkon proveden; před stanovením lhůty je podle okolností nutno se znalcem projednat, zda může v zamýšlené lhůtě úkon provést. Z praktického hlediska je to velmi výhodné, protože tak lze předejít opakovanému prodlužování lhůt pro zpracování znaleckého posudku.

V naléhavých případech může státní orgán žádat spěšné provedení znaleckého úkonu; v tomto případě se uvede v opatření, kterým je znalec ustanoven, výslovně, že je žádáno spěšné provedení úkonu, a stanoví se lhůta k jeho provedení.

Znalecký posudek nelze odmítnout jen proto, že znalec se nad rámec svého oprávnění vyjadřoval i k otázkám právním. Skutečnost, že znalec ve svém posudku zaujme stanovisko k otázce, jejíž zodpovězení přísluší soudu, nečiní tento posudek nepoužitelným, pokud obsahuje odborné poznatky a zjištění, z nichž znalec právní závěr učinil a které umožňují, aby si soud tentýž nebo jiný takový závěr dovodil sám.

Odpověď na otázku, který právní předpis, resp. které ustanovení určitého právního předpisu bylo porušeno a v jakém směru, je řešení právních otázek, které přísluší výlučně orgánům činným v trestním řízení.

Příklad znalecké doložky

D. Znalecká doložka

Znalecký posudek podal znalecký ústav Česká znalecká, a. s., držitel ISO 9001 – č. j. 52/2003, jmenovaný Ministerstvem spravedlnosti ČR č. j. 58/98-OOD, č. j. 49/99-OOD, č. j. 57/2000-Zn podle ustanovení § 21 odst. 3 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, a ustanovení § 6 odst. 1 vyhlášky 37/1967 Sb., ve znění pozdějších předpisů, v oboru ekonomika s rozsahem znaleckého oprávnění pro:

- oceňování podniku jako celku
- oceňování cenných papírů a obchodování s nimi
- oceňování derivátů kapitálového trhu
- oceňování hmotného majetku, aktiv a pasiv
- oceňování nehmotného majetku a majetkových práv
- oceňování pohledávek a závazků
- oceňování podílů v obchodních společnostech
- oceňování nepeněžních vkladů
- oceňování nemovitostí
- oceňování přístrojů, strojů, strojních zařízení a technologických celků včetně posuzování jejich technického stavu
- posuzování úvěrové způsobilosti fyzických a právnických osob, bonity podnikatelských subjektů
- hodnocení úvěrových rizik
- transferové ceny
- mezinárodní daňové plánování
- účetnictví a cash – flow
- přezkoumání úvěrových transakcí
- přezkoumání vztahů mezi propojenými osobami
- přezkoumání smlouvy o převodu podniku nebo jeho části, smlouvy o nájmu podniku nebo jeho části
- přezkoumání činnosti člena statutárního orgánu z hlediska ekonomických zájmů
- přezkoumání vztahů mezi majoritními a minoritními akcionáři,
- přezkoumání ovládací smlouvy, smlouvy o převodu zisku, smlouvy o fúzi
- oceňování jmění obchodní společnosti při fúzi, rozdělení a změně právní formy
- oceňování zastaveného obchodního podílu pro účely převodu na úhradu dluhu
- posouzení přiměřené ceny nebo směnného poměru cenných papírů při povinné nabídce převzetí nebo nabídce na odkoupení
- oceňování vypořádacího podílu z čistého obchodního majetku

Znalecký úkon je zapsán pod pořadovým číslem x xxx/2006 deníku znaleckého ústavu.

Příklad přehledu použitých podkladů

Podklady pro zpracování znaleckého posudku

Jako podklady pro zpracování znaleckého posudku nám byly poskytnuty následující materiály a informace od Policie ČR a správce konkurzní podstaty úpadce ABC, s. r. o., JUDr. Jana Nového.

Tyto podklady a informace jsme pokládali za věrohodné a úplné.

Jednalo se zejména o

- elektronickou podobu účetnictví za roky 2003, 2004 a částečně za rok 2005 (do 12. července 2005)
- roční účetní závěrku za rok 2001
- roční účetní závěrku za rok 2002
- bankovní výpisy za rok 2001 – č. účtu 162 331 531/0300
- bankovní výpisy za rok 2001 – č. účtu č. 111 032 988/0300
- bankovní výpisy za rok 2001 – č. účtu 124 852 627/0300
- bankovní výpisy za rok 2001 – č. účtu 161 842 903/0300
- bankovní výpisy za rok 2002 – č. účtu 162 331 531/0300
- bankovní výpisy za rok 2002 – č. účtu 176 819 298/0300
- bankovní výpisy za rok 2002 – č. účtu 111 032 988/0300
- bankovní výpisy za rok 2002 – č. účtu 161 842 903/0300
- bankovní výpisy za rok 2002 – č. účtu 124 852 627/0300
- bankovní výpisy za rok 2003 – č. účtu 162 331 531/0300
- bankovní výpisy za rok 2003 – č. účtu 161 842 903/0300
- bankovní výpisy za rok 2003 – č. účtu 111 032 988/0300
- bankovní výpisy za rok 2003 – č. účtu 124 852 627/0300
- bankovní výpisy za období od 1. ledna 2003 do 30. 9. 2003 – č. účtu 176 819 298/0300
- bankovní výpisy za období od 1. ledna 2003 do 5. září 2003 – č. účtu 410 350 010/7500 (SKK)
- bankovní výpisy za období od 5. září 2003 do 31. prosince 2003 – č. účtu 326 077 593/7500 (SKK)
- bankovní výpisy za rok 2003 – č. účtu 186 901 391/0300
- bankovní výpisy za rok 2004 – č. účtu 111 032 988/0300
- bankovní výpisy za období od 1. ledna 2004 do 31. srpna 2004 – č. účtu 162 331 531/0300
- bankovní výpisy za období od 8. července 2004 do 31. prosince 2004 – č. účtu 191 672 837
- faktury přijaté za rok 2003 – D23010441 – D23010930
- faktury vydané za rok 2003 – D30001 – D30369
- faktury přijaté za rok 2004 - D24060001 - D24060320
- faktury vydané za rok 2004 - D2403001 - D24040001
- hlavní pokladna za rok 2003
- pokladny v cizích měnách za rok 2003
- hlavní pokladna za rok 2004
- pokladny v cizích měnách za rok 2004

Příklad vlastního posudku**Jaký byl vývoj zadluženosti společnosti Relax Travel Group, s. r. o. v jednotlivých měsících v období od 10. dubna 2001 do 12. července 2005?**

Zadluženost je charakterizována jako podíl cizích zdrojů na celkových pasivech (aktivech). Vedle cizích zdrojů, které jsou součástí pasiv, je účelné do dluhů ekonomického subjektu zahrnovat též přechodné účty pasiv, které alespoň zčásti vyjadřují hodnotu budoucích závazků.

V následující tabulce je ukazatel zadluženosti vyčíslen za jednotlivé měsíce let 2003 až 2005 (12. července 2005) s tím, že jsme do výpočtu zahrnuli vedle cizích zdrojů též položky přechodných účtů pasiv.

Období	Aktiva (tis. Kč)	CZ + PÚP (tis. Kč)	Hodnota ukazatele zadluženosti
Účetní období roku 2001			
prosinec	11 661	10 670	91,50 %
Účetní období roku 2002			
prosinec	24 410	23 218	95,12 %
Účetní období roku 2003			
leden	24 970	24 560	98,36 %
únor	26 357	27 006	102,46 %
březen	28 261	29 571	104,64 %
duben	31 721	34 111	107,53 %
květen	33 824	36 633	108,30 %
červen	37 435	37 194	99,36 %
červenec	45 181	40 078	88,71 %
srpen	49 857	40 284	80,80 %
září	46 937	39 372	83,88 %
říjen	36 229	32 085	88,56 %
listopad	37 443	28 893	77,17 %
prosinec	26 357	20 548	77,96 %

K tabulce konstatujeme, že hodnoty ukazatele zadluženosti nabývaly již v roce 2003 kritických hodnot (nad 100 %), a to v měsících únor 2003 až květen 2003. Ke konci účetního období roku 2003 se situace relativně zlepšila, kdy lze považovat zadlužení SPOLEČNOSTI na úrovni cca 77 % za akceptovatelnou.

Máme-li se závěrem odpovědi na tuto otázku vyjádřit, jaký byl vývoj zadluženosti SPOLEČNOSTI v jednotlivých měsících období od 10. dubna 2001 do 12. července 2005, tak odkazujeme na výše uvedenou tabulku, kde jsou požadované hodnoty ukazatele zadluženosti vyčísleny.

K účetním obdobím let 2004 a 2005 uvádíme, že se nám nepodařilo získat měsíční obrátové předvahy nebo účetní výkazy (zejména rozvahu), ze kterých by bylo možné ukazatele zadlužení vyčíslit.

6. Vyúčtování znalečného

Vyúčtování znalečného jako odměny za provedený znalecký úkon podléhá vyhlášce k zákonu o znalcích a tlumočnících ministerstva spravedlnosti ze dne 17. dubna 1967 č. 37/1967 Sb. k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění vyhlášky č. 11/1985 Sb., vyhlášky č. 184/1990 Sb., vyhlášky č. 77/1993 Sb. a vyhlášky č. 432/2002 Sb.

Sazby odměn za znalecké posudky

Odměna za znalecký posudek činí podle jeho náročnosti a podle míry odborných znalostí, které bylo nutné k jeho podání vynaložit, za jednu hodinu práce **100 až 350 Kč**.

- Je-li znalecký posudek vzhledem k okolnostem případu mimořádně obtížný, může být ve zvlášť odůvodněných případech odměna výjimečně přiměřeně zvýšena až **o 20 %**.
- Jde-li o posudek, kterým je přezkoumáván posudek jiného znalce, může být odměna zvýšena až **o 10 %**.
- Je-li nutné spěšné provedení úkonu, nebo bylo-li znalci uloženo úkon provést v den pracovního volna nebo pracovního klidu anebo v noci, může být odměna zvýšena až **o 50 %**.

Tato zvýšení lze slučovat, což znamená, že ve zcela ojedinělých případech by mohla sazba dosáhnout až částky **630 Kč** za hodinu znaleckého úkonu. K tomu je ovšem třeba podotknout, že se opravdu musí jednat o zcela výjimečný případ.

Snížení odměny za znalecký posudek

U často se opakujících jednoduchých znaleckých posudků spočívajících v odborném zjišťování v podstatě stejných skutečnostech, zejména v provádění zkoušek pomocí speciálního zařízení, popřípadě laboratorního postupu, snižují se hranice uvedených sazeb **o 20 %**.

Odměňování znaleckých ústavů

Ústavům a jiným pracovištím vykonávajícím znaleckou činnost náleží za výkon této činnosti odměna a náhrada nákladů (dále jen „znalečné“) podle uvedené vyhlášky.

Odměna příslušející znaleckému ústavu se stanoví **podle sazeb odměn za znalecké posudky**, pokud je znalecký posudek podáván v řízení před soudem, jiným státním orgánem nebo orgánem vykonávajícím na základě zákona veřejnou správu, a znalecký ústav byl k podání znaleckého posudku ustanoven orgánem, který řízení vede. V případech, kdy je pro podání znaleckého posudku znaleckým ústavem **vyžadována zvláštní odborná specializace**, lze sazbu odměny příslušející znaleckému ústavu zvýšit až **o 50 %**, tedy na částku 525 Kč.

Nejde-li o podání znaleckého posudku, kdy byl k podání znaleckého posudku ustanoven soudem, jiným státním orgánem nebo orgánem vykonávajícím na základě zákona veřejnou správu, náleží znaleckému ústavu znalečné ve výši odpovídající smluvní ceně účtované znaleckým ústavem za odborné posudky, expertizy nebo obdobné úkony.

Státní orgán je oprávněn znalečné snížit, byl-li znalecký úkon proveden opožděně nebo nekvalitně v rámci sazby snížené až na polovinu. Jde-li o zvláště závažný případ nekvalitního provedení úkonu, může státní orgán odměnu odepřít.

Státní orgán, který si vyžádal znalecký posudek, rozhodne o odměně a náhradě nákladů, popřípadě o náhradě mzdy znalce v rámci řízení.

Při určování výše odměny za znalecký úkon se hodnotí především:

- a) povaha a rozsah úkonu a stupeň odborné kvalifikace potřebné k jeho provedení, a to v každé z položek provedeného úkonu,
- b) charakter a účelnost pomocných prací – při znaleckém úkonu je studium spisu zpravidla součástí úkonu,
- c) přiměřenost doby trvání úkonu, a to též porovnáním s obdobnými odbornými úkony a částkami odměn za ně účtovanými,
- d) dodržení stanovené lhůty znalcem, zejména bylo-li uloženo spěšné provedení úkonu,
- e) zda úkon spočíval v přezkoumávání posudku provedeného jiným znalcem.

Náhrada cestovních a jiných výdajů

Znalec, který podává posudek, má nárok

- a) na náhradu cestovních a jiných výdajů, a to podle obecných předpisů o náhradě cestovních, stěhovacích a jiných výdajů při pracovních cestách. Mezi hotové výdaje náleží i částky, které znalec zaplatil za použití zařízení nebo pomůcek organizaci při provádění znaleckého úkonů a za pomocné práce;
- b) na náhradu mzdy za dobu strávenou podáním ústního znaleckého posudku při jednání před státním orgánem, včetně čekací doby a doby strávené na cestě k jednání a zpět, jestliže jde o dobu, která se kryje s jeho pracovní dobou.

Náhrada hotových výloh se poskytuje znalci na základě předložených dokladů; obdobně se postupuje v případech, kdy znalec účtuje odměnu, kterou poskytl za provedení pomocných prací jiné osobě. Za pomocné práce lze přiznat náhradu vyplacené odměny v souladu se mzdovým (platovým) tarifem platným pro takové nebo obdobné činnosti.

Příklad vyúčtování znalečného

OBJEDNATEL

--

DAŇOVÝ DOKLAD Č. xxx/2006

ZAPSÁNO VE ZNALECKÉM
DENÍKU POŘ. Č. xxx/2006

ZPRACOVATEL

<p>Česká znalecká, a. s., znalecký ústav Hradec Králové, Nezvalova 423, PSČ 500 03 IČ 25 26 01 38, DIČ CZ 25 26 01 38 zastoupená Dr. Ing. V. Hálkem, MBA, předsedou představenstva</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zapsaná v OR u KS v Hradci Králové, oddíl B., vložka 2223 ▪ zapsaná v seznamu znaleckých ústavů Ministerstva spravedlnosti ČR, č. j. 58/98- OOD ▪ splacený základní kapitál Kč 2.000.000,00

VYÚČTOVÁNÍ ZNALEČNÉHO

xxx/2006

ZA VYPRACOVÁNÍ POSUDKU A PROVEDENÍ ÚKONŮ PODLE
USNESENÍ

PVC-xxx/OHK-xxxx

ZE
DNE 10. března 2006VE
VĚCI Posouzení některých skutečností z účetnictví společnosti ABC, s. r. o.ZNALECKÉ ÚKONY BYLY PROVEDENY PODLE USNESENÍ VE SPOLUPRÁCI SE
ZNALCEM,
KTERÝ NÁROK NA ODMĚNU UPLATNÍ V SAMOSTATNÉM VYÚČTOVÁNÍ.

x

Po 1.	Datum	Stručný popis prováděných úkonů (v rozpisu možno pokračovat v příloze)	Počet	Sazba v Kč	Základ daně 19%	DPH 19%	Cena celkem
1.	7. července 2006	Studium podkladů a příprava	8 h	200,00	1.600,00	304,00	1.904,00
2.	10. července 2006	Studium podkladů a příprava	8 h	200,00	1.600,00	304,00	1.904,00
3.	11. července 2006	Studium podkladů a příprava	8 h	200,00	1.600,00	304,00	1.904,00
4.	12. července 2006	Studium podkladů a příprava	8 h	200,00	1.600,00	304,00	1.904,00
5.	13. července 2006	Studium podkladů a příprava	8 h	200,00	1.600,00	304,00	1.904,00
6.	17. července 2006	Studium podkladů a příprava	8 h	200,00	1.600,00	304,00	1.904,00

7.	18. července 2006	Studium podkladů a příprava	8 h	200,00	1.600,00	304,00	1.904,00	
8.	19. července 2006	Studium podkladů a příprava	8 h	200,00	1.600,00	304,00	1.904,00	
9.	20. července 2006	Studium podkladů a příprava	8 h	200,00	1.600,00	304,00	1.904,00	
10.	24. července 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
11.	25. července 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
12.	26. července 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
13.	27. července 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
14.	28. července 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
15.	31. července 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
16.	1. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
17.	2. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
18.	3. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
19.	7. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
20.	8. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
21.	9. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
22.	10. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
23.	11. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
24.	17. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
25.	18. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
26.	21. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
27.	22. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
28.	23. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
29.	29. srpna 2006	Zpracování posudku	8 h	300,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
30.	30. srpna 2006	Dokončení ZP (korektura, kompletace)	12 h	200,00	2.400,00	456,00	2.856,00	
SOUČET						64.800,00	12.312,00	77.112,00

DATUM ZDANITELNÉHO PLNĚNÍ	30. srpna 2006
DATUM VYSTAVENÍ	30. srpna 2006
DATUM SPLATNOSTI	25. září 2006

PŘÍLOHY:

- 4× znalecký posudek č. xxx-xx-2006
- 2× předávací protokol ke znaleckému posudku

podpis účtujícího

Výše uvedené vyúčtování je zpracováno podle požadavků kladených policejními orgány na vyúčtování znalečného a zároveň již zohledňuje i vyúčtování daně z přidané hodnoty, které bylo zavedeno od července 2006.

7. Trestná činnost související se znaleckými posudky

Znalecké posudky v praxi mohou být a často také jsou na počátku trestné činnosti zejména v přípravné fázi některých trestných činů později kvalifikovaných jako podvody nebo úvěrové podvody, kdy jsou znalecky oceňovány určité movité věci, ale zejména nemovitosti jako budoucí zástavy, a tyto znalecké posudky slouží k vylákání úvěrů, které pachatelé nejsou od počátku ochotni, ale ani schopni splácet.

Velmi známé jsou případy takových zcela jasně nepravdivých znaleckých posudků v případech oceňování „drahých kamenů“, které pak posloužily jako zástavy při mnoha milionových úvěrech poskytovaných bankami, ač jejich skutečná hodnota nezdědky později zjišťovaná na základě znaleckých posudků vypracovaných někdy i těmi samými znalci, kteří původně jejich cenu odhadli na miliony, byla stanovena pouze ve zlomcích těchto částek, často jen ve statisících korun.

Další z oblastí, ve kterých došlo, lze říci masově, k podávání takových nepravdivých znaleckých posudků, byly případy oceňování nemovitostí – různých zchátralých zámků, vil, továren, skladovacích hal apod., které také pak sloužily jako zástavy u nikdy nesplácených úvěrů, poskytnutých zejména našimi bankami. Podobně je tomu u pojistných podvodů, kdy pachatelé používají znaleckých posudků při oceňování, ale spíše při přeceňování pojišťovaných nemovitostí, zejména továren, pivovarů, hotelů, rekreačních zařízení i jiných provozoven, které pak náhle vyhoří či dojdou jiné úhony, a vůči pojišťovně je uplatňován nárok na plnění z pojistné smlouvy. Další nepravdivé znalecké posudky se uplatňují u pojistných podvodů při oceňování vzniklých škod při pojistné události.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen TZ)

§ 209 TZ – Podvod

- (1) *Kdo sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.*
- (2) *Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 a byl-li za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán.*
- (3) *Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 větší škodu.*
- (4) *Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,*
  - a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,*
  - b) spáchá-li takový čin jako osoba, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy poškozeného,*
  - c) spáchá-li takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek, nebo*
  - d) způsobí-li takovým činem značnou škodu.*

- (5) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán,
a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu velkého rozsahu, nebo
b) spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311) nebo teroru (§ 312).
- (6) Příprava je trestná.

§ 210 TZ – Pojistný podvod

- (1) Kdo uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí
a) v souvislosti s uzavíráním nebo změnou pojistné smlouvy,
b) v souvislosti s likvidací pojistné události, nebo
c) při uplatnění práva na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění,
bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.
- (2) Stejně bude potrestán, kdo v úmyslu opatřit sobě nebo jinému prospěch vyvolá nebo předstírá událost, s níž je spojeno právo na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění, nebo stav vyvolaný pojistnou událostí udržuje, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou.
- (3) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 a byl-li za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán.
- (4) Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 větší škodu.
- (5) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,
a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny,
b) spáchá-li takový čin jako osoba, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy poškozeného, nebo
c) způsobí-li takovým činem značnou škodu.
- (6) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán,
a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 škodu velkého rozsahu, nebo
b) spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311) nebo teroru (§ 312).
- (7) Příprava je trestná.

§ 211 TZ – Úvěrový podvod

- (1) Kdo při sjednávání úvěrové smlouvy nebo při čerpání úvěru uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.
- (2) Stejně bude potrestán, kdo bez souhlasu věřitele, v nikoli malém rozsahu, použije prostředky získané účelovým úvěrem na jiný než určený účel.
- (3) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 a byl-li za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán.
- (4) Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 větší škodu.
- (5) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,
a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny,
b) spáchá-li takový čin jako osoba, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy poškozeného, nebo

- c) způsobí-li takovým činem značnou škodu.
- (6) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán,
- a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 škodu velkého rozsahu, nebo
- b) spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311) nebo teroru (§ 312).
- (7) Příprava je trestná.

§ 212 TZ – Dotační podvod

- (1) Kdo v žádosti o poskytnutí dotace, subvence nebo návratné finanční výpomoci nebo příspěvku uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.
- (2) Stejně bude potrestán, kdo použije, v nikoli malém rozsahu, prostředky získané účelovou dotací, subvencí nebo návratnou finanční výpomocí nebo příspěvkem na jiný než určený účel.
- (3) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 a byl-li za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán.
- (4) Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 větší škodu.
- (5) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,
- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny,
- b) spáchá-li takový čin jako osoba, která má zvlášť uloženou povinnost hájit zájmy poškozeného, nebo
- c) způsobí-li takovým činem značnou škodu.
- (6) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán,
- a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 škodu velkého rozsahu, nebo
- b) spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311) nebo teroru (§ 312).
- (7) Příprava je trestná.

Trestní zákoník upravuje trestní odpovědnost znalce přímo v ustanovení o **trestném činu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku**.

§ 346 – Křivá výpověď a nepravdivý znalecký posudek

- (1) Kdo jako znalec podá nepravdivý, hrubě zkreslený nebo neúplný znalecký posudek, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.
- (2) Kdo jako svědek nebo znalec před soudem nebo před mezinárodním soudním orgánem, před notářem jako soudním komisařem, státním zástupcem nebo před policejním orgánem, který koná přípravné řízení podle trestního řádu, anebo před vyšetřovací komisí Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky
- a) uvede nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí nebo pro zjištění vyšetřovací komise Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, nebo
- b) takovou okolnost zamlčí,
- bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo zákazem činnosti.

- (3) Odnětím svobody na dvě léta až deset let bude pachatel potrestán,
 a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 značnou škodu, nebo
 b) spáchá-li takový čin v úmyslu jiného vážně poškodit v zaměstnání, narušit jeho rodinné vztahy nebo způsobit mu jinou vážnou újmu.

Znalci, kteří při záměrném přeceňování hodnoty znalecky odhadovaných věcí a jiných hodnot jednájí na žádost nebo v dohodě s osobami připravujícími nebo páchajícími podvodné vylákání úvěrů, naplňují podle formy své součinnosti buď znaky podvodu či vědomě nepravdivého posudku.

V případě, že by to byl znalec, který by navedl jiné osoby ke spáchání takového trestného činu, tedy vzbudil v pozdějším pachateli či pachatelích rozhodnutí spáchat trestný čin úvěrového podvodu za pomoci nepravdivého znaleckého posudku, byl by trestný jako **návodce**.

Složitější problematika bude ovšem spojena s prokazováním podílu znalců podávajících nepravdivé znalecké posudky na vlastním jednání pachatele či spolupachatelů některého z uvedených trestných činů, kdy se v praxi zpravidla vyskytuje obhajoba spočívající v tvrzení, že znalec podal svůj posudek na základě svých odborných znalostí s nejlepším vědomím a svědomím, a že v žádném případě nebylo jeho záměrem oceňovanou movitou či nemovitou věc nadhodnotit.

Odhlédneme-li od případů, kdy se znalec dozná nebo je usvědčován spolupachateli, popř. podá ten samý znalec o jedné oceňované věci zcela rozdílné znalecké posudky, aniž tato věc doznala v mezidobí podstatnější změny (to se např. vyskytlo v některých případech oceňování zmíněných drahých kamenů, jež sloužily jako zástava bankovních úvěrových smluv), které jsou v praxi spíše výjimečné, je často prokazování trestné činnosti znalců komplikováno tím, že od podání původního posudku do konání trestního řízení uplynula zpravidla delší doba, což vede k uplatnění obhajoby, že nemovitost či jiná věc, která nebyla zpravidla užívána, zchátrala, nebo naopak byla užíváním opotřebena, znehodnocena nebo dokonce zdevastována. V takových případech se orgány činné v trestním řízení neobejdou bez nového znaleckého posuzování, přičemž je třeba opatřit i potřebné podklady, např. popis či fotografie oceňované věci z doby, kdy byla původně oceňována, doklady o investicích do předmětné věci, jiné znalecké posudky týkající se této věci podávané v minulosti, často v souvislosti s jinými formami nakládání s nemovitostí (nabídkou k prodeji, dražbou apod.), kdy mohlo být např. zájmem osob, které s nemovitostí nakládaly, její pravdivé ohodnocení nebo naopak podhodnocení apod. Proto je třeba již na počátku trestního řízení, v kterém podání nepravdivého znaleckého posudku přichází v úvahu, zaměřit prvotní operativní úkony také na opatření a zajištění potřebných podkladů pro následné posouzení ve věci se vyskytujícími znaleckými posudky, což může být rozhodující nejen pro posouzení případné trestní odpovědnosti znalce, ale i při zvažování trestní odpovědnosti hlavních obviněných (např. z podvodného jednání).

Ustanovení § 254 odst. 2 TrZ, které sankcionuje i toho, kdo zásadním způsobem zfalšuje či jinak ovlivní podklady sloužící pro vypracování znaleckého posudku, jenž se přikládá k návrhu na zápis do obchodního rejstříku, nebo jiného ohrozí nebo omezí na právech tím, že ač mu to ukládá zákon včas nepodá návrh na zápis stanoveného údaje nebo neuloží určenou listinu do sbírky listin, která je součástí obchodního rejstříku.

Z toho vyplývá, že toto ustanovení trestního zákona se sice také týká znaleckých posudků, ale prvotně nesměruje k trestnímu stíhání znalců, ale naopak těch pachatelů, kteří falšují či jinak ovlivňují podklady pro vypracování znaleckého posudku, jenž se přikládá k návrhu na zápis do obchodního rejstříku, čímž naopak „podvádějí“ znalce, který pak vypracuje nesprávný nebo neúplný posudek v důsledku zfalšování či ovlivnění podkladů pro jeho zpracování. V praxi si však lze představit i případ, kdy znalec není podvedenou osobou, ale naopak aktivně spolupracující osobou s pachatelem trestného činu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 TrZ, který mu poskytuje falešné nebo jinak ovlivněné podklady, kdy mu například právě na základě svých odborných znalostí může radit, které podklady a jakým způsobem upravit, které doklady zatajit nebo zničit, anebo dokonce sám se na takovém jednání pachatele podílet tím, že některé podklady zfalšuje či jinak ovlivní (např. zničí, poškodí či učiní neupotřebitelnými) apod. V takovém případě může být i spolupachatelem trestného činu zkreslování údajů o stavu hospodaření.

§ 254 – Zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění

(1) *Kdo nevede účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady sloužící k přehledu o stavu hospodaření a majetku nebo k jejich kontrole, ač je k tomu podle zákona povinen,*

- *kdo v takových účetních knihách, zápisech nebo jiných dokladech uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje, nebo*
- *kdo takové účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady změní, zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnými nebo zatají,*
- *a ohrozí tak majetková práva jiného nebo včasné a řádné vyměření daně, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.*

(2) *Stejně bude potrestán,*

- *kdo uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje v podkladech sloužících pro zápis do obchodního rejstříku, nadačního rejstříku, rejstříku obecně prospěšných společností nebo rejstříku společenství vlastníků jednotek anebo v takových podkladech zamlčí podstatné skutečnosti,*
- *kdo v podkladech sloužících pro vypracování znaleckého posudku, který se přikládá k návrhu na zápis do obchodního rejstříku, nadačního rejstříku, rejstříku obecně prospěšných společností nebo rejstříku společenství vlastníků jednotek uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo v takových podkladech zamlčí podstatné údaje, nebo*
- *kdo jiného ohrozí nebo omezí na právech tím, že bez zbytečného odkladu nepodá návrh na zápis zákonem stanoveného údaje do obchodního rejstříku, nadačního rejstříku, rejstříku obecně prospěšných společností nebo rejstříku společenství vlastníků jednotek nebo neuloží listinu do sbírky listin, ač je k tomu podle zákona nebo smlouvy povinen.*

- (3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 na cizím majetku značnou škodu.
- (4) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 na cizím majetku škodu velkého rozsahu.

Závěrečné slovo

Odhalení trestné činnosti související se zpracováním znaleckých posudků, které se věnovala tato poslední kapitola, že jedním z negativ, které mohou spolupráci mezi policejním orgánem a znalcem či znaleckým ústavem postihnout. Naštěstí se tak neděje často.

Rozvíjející se odborná spolupráce mezi policejními orgány a znalci přináší pozitivní dopady jak do práce policejních orgánů, tak i do práce samotných znalců. Vyjasnění vybraných otázek v zadávání znaleckých posudků oboru ekonomika, kterému se tato publikace věnuje především, povede do budoucna ke zjednodušení a zkvalitnění spolupráce těchto subjektů a zároveň zvýšení úrovně zpracovaných znaleckých posudků. Právě proto se tato publikace podrobně věnovala zadávání otázek týkajících se posouzení ekonomické situace podniku v případě zkoumání nastalého či nenastalého úpadku a zároveň velmi podrobně uvádí i výčty podkladů potřebných pro znalecké zkoumání. Na základě nově získaných poznatků z této publikace se může zefektivnit práce orgánů činných v trestním řízení a rovněž se zlepšuje zpětná vazba mezi policejními orgány a znalci.

